

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий інститут журналістики
Кафедра мови та стилістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
Навчально-виховної роботи
Віталій КОРНЄЄВ
2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОВНА ПІДГОТОВКА: СИНХРОННИЙ ПЕРЕКЛАД
для студентів

галузь знань: 06 журналістика
спеціальність: 061 журналістика
освітній рівень: перший, бакалавр
освітня програма: *журналістика та соціальна комунікація,
реклама та зв'язки з громадськістю,
видавнича справа і медіаредагування,
медіапродюсування*
дисципліна: обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2023 -2024
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	8
Мова викладання, навчання та оцінювання	англійська
Форма заключного контролю	іспит

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

КИЇВ – 2022

*Розробник: Ольга АЛЕКСЄВА, кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри мови та стилістики.*

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри мови та стилістики

Шумарова (Наталія ШУМАРОВА)

Протокол № 13 від «30» червня 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту
журналістики

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії Волобуєва (Анастасія ВОЛОБУЄВА)

1. Мета дисципліни полягає в розкритті загальних питань теорії та практики перекладу; ознайомленні студентів з основними моделями й закономірностями процесів послідовного та синхронного перекладу; забезпеченні глибокого засвоєння видів і типів перекладу та їх використання для правильного (адекватного) відтворення значень комунікативних одиниць мовою перекладу; навчанні слухачів курсу розрізняти жанрово-стилістичні особливості (ознаки) різних типів тексту; формуванні у студентів навичок адекватного перекладу (усного і письмового) з мови оригіналу (англійської) на мову перекладу (українську); розвиткові вмінь майбутніх фахівців у галузі соціальних комунікацій здійснювати переклади текстів медіадискурсу.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни

2.1. Знати

- лексичний матеріал, що відповідає тематиці ситуативного спілкування в межах програми з англійської мови для закладів вищої освіти;
- граматичний матеріал у межах програми з англійської мови для закладів вищої освіти;
- основні поняття і терміни, пов'язані зі сферою професійної діяльності;
- норми літературної мови (англійської, української) та вміння їх застосовувати у практичній діяльності.

2.2. Вміти

- висловлюватись швидко і спонтанно без помітних труднощів, пов'язаних із пошуком засобів вираження;
- ефективно і гнучко користуватись мовою в суспільному житті, навчанні та роботі;
- чітко, логічно, детально висловлюватись на складні теми, демонструючи свідоме володіння граматичними структурами, конекторами та зв'язними програмами висловлювання.

2.3. Володіти навичками аудіювання, говоріння, читання і писемного мовлення на рівні просунутого користувача.

3. Анотація навчальної дисципліни

Навчальна мета дисципліни «Мовна підготовка: синхронний переклад» передбачає опанування студентами навичок професійного синхронного і послідовного перекладу та формування у слухачів курсу системного підходу до розуміння сутності перекладацької діяльності. Студенти мають розрізняти і використовувати різні види трансформацій під час перекладу текстів різних жанрів, розуміючи специфіку перекладу окремих лексичних груп, обираючи загальний механізм перекладу, використовуючи еквіваленти на різних рівнях (синтаксис, лексика); здійснювати синхронний переклад у стилістичній і прагматичній відповідності до вихідного тексту, користуватися сучасними загальними і галузевими (як двомовними, так і тлумачними) традиційними та електронними словниками. Кінцевою метою навчання дисципліни є підготовка студентів до успішної перекладацької діяльності,

яка буде потрібна майбутнім фахівцям у царині журналістики та соціальних комунікацій, реклами та зв'язків із громадськістю.

4. Завдання (навчальні цілі дисципліни) спрямовані на те, щоб надати студентам сучасні знання у сфері синхронного перекладу, а також розвинути вміння слухачів курсу ефективно використовувати іноземну мову як засіб спілкування у професійній діяльності; розширити, урізноманітнити й активізувати словниковий запас студентів; виконувати спеціалізовані практичні завдання фахівця в галузі журналістики та соціальної комунікації; розкрити перед студентами потенціал іноземної мови в розширенні мовно-мовленнєвих, прагматичних, соціолінгвістичних та особистісних компетенцій. Студенти мають розуміти основні принципи та засоби усного (синхронного) перекладу; ідентифікувати одиниці перекладу; обирати перекладні еквіваленти, варіантні відповідники; застосовувати етикетні формули різних лінгвокультур; дотримуватись професійної поведінки в різних ситуаціях перекладу.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК12. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та <u>пороговий</u> критерій оцінювання (за необхідності)	Відсо- то к у підсумк- овій оцінці з дисцип- ліни
Код	Результати навчання			
1.1.	Знати понятійний апарат теоретичних основ перекладу; поняття еквівалентності, точності та адекватності перекладу; компетентності та компетенції сучасного перекладача, положення професійної етики	Лекції Практичні заняття	Усна відповідь Письмова відповідь	10

1.2.	Знати лексико-граматичні проблеми перекладу; способи перекладу різних категорій безеквівалентних лексичних одиниць, типи лексичних та граматичних перекладацьких трансформацій; поняття "фальшивих" друзів перекладача; принципи комплектації активного тезауруса перекладача; особливості текстових жанрів і стилю під час усного перекладу; прагматичний аспект перекладу	Лекції Практичні заняття	Усна відповідь Письмова відповідь	10
1.3.	Знати способи досягнення адекватності в перекладі; дивергентні риси мови А та мови Б, що викликають необхідність перекладацьких трансформацій; шляхи відтворення "безеквівалентної" та псевдоінтернаціональної лексики. Знати основні принципи, складові компоненти перекладацького скоропису; методи смислового аналізу та символи перекладацького скоропису	Лекції Практичні заняття	Усна відповідь Письмова відповідь	5
2.1.	Вміти застосовувати теоретичні знання у практиці синхронного перекладу; долати психологічні та екстралінгвістичні проблеми і труднощі, пов'язані з практикою перекладу	Практичні заняття	Усна відповідь Письмова відповідь	10
2.2.	Вміти перекладати тексти новин, використовуючи необхідні лексичні та граматичні трансформації	Практичні заняття Самостійна робота	Усна відповідь Письмова відповідь	5
2.3.	Вміти застосовувати спеціальні екстралінгвістичні навички, необхідні для здійснення професійного усного перекладу (уміння запам'ятовувати текст, уміння застосовувати методику універсального перекладацького скоропису)	Практичні заняття	Усна відповідь Письмова відповідь.	10
2.4.	Вміти сприймати і розуміти іншомовну інформацію на слух у форматі аудіозапису (час звучання до 3-5 хв.) та безпосереднього спілкування; давати	Практичні заняття	Усна відповідь	10

	оцінку послідовності подій та правдивості інформації			
2.5.	Застосовувати лексико-граматичні перекладацькі трансформації (транскодування, конкретизації, генералізації, додавання, вилучення, пермутації, заміни); здійснювати усний переклад із дотриманням норм лексичної еквівалентності, граматичних норм; адаптувати під час усного перекладу українською мовою різножанрові тексти з урахуванням стилістичних і жанрових норм, що існують у цільовій мові та культурі; вміти прагматично адаптувати текст перекладу для забезпечення адекватності комунікативного ефекту	Самостійна робота Практичні заняття	Презентація Усна відповідь	10
2.6.	Вміти критично мислити, розуміти текстуально-мовні явища	Практичні заняття Самостійна робота	Усна відповідь	5
3.1.	Застосовувати методику переведення сприйнятого на слух усного повідомлення у «внутрішню мову» перекладача (слухача) шляхом пошуку та відбору синонімічних лексичних, морфологічних та синтаксичних одиниць	Практичні заняття	Усна відповідь Презентація	5
3.2.	Здійснювати синхронний та послідовний переклад у стилістичній і прагматичній відповідності до вихідного тексту	Практичні заняття Самостійна робота	Усна відповідь Письмова відповідь Презентація	5
3.3.	Вміти користуватися сучасними технічними засобами для здійснення усного перекладу)	Практичні заняття Самостійна робота	Усна відповідь Письмова відповідь Презентація	5
4.1.	Самостійно працювати з інформаційно-пошуковими та експертними системами, здобувати потрібну інформацію, обробляти і творчо використовувати її на практиці, створювати власні повідомлення у формі презентацій	Самостійна робота	Усна відповідь Презентація	5
4.2.	Критично опрацьовувати інформацію	Самостійна робота Практичні заняття	Усна відповідь екзамен	5
	Разом			100%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибірових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)														
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2
ПР12. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, іноземною мовою	*	*	*	*	*	*			*	*	*	*	*	*	*
ПР25. Здійснювати синхронний переклад з іноземної мови на українську		*	*			*		*	*						*

7. Схема формування оцінки

Контроль знань студентів здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Протягом семестру 50% балів відводиться на аудиторні заняття (лекції, практичні заняття) і 50% – на самостійну роботу у вигляді виконання домашніх завдань, перекладів, самостійних робіт, модульних контрольних робіт.

Для допуску до екзамену студент має набрати сумарно не менше 20 балів (рекомендовано – 36 балів), максимально – 60 балів. Під час складання підсумкового контролю (екзамен в усно-письмовій формі) студент може отримати максимально 40 балів, мінімально – 24 бали.

7.1. Форми оцінювання студентів:

– семестрове оцінювання (7 семестр):

	Розподіл балів за 4 модулі	
	Аудиторні (лекції, практичні заняття) (4 модулі)	4x3 = 12
Самостійна робота, до якої входять: – виконання домашніх завдань із кожної теми – переклади	4x2 = 8	4x5 = 20
Підсумкова кількість балів за 4 модулі	Min. 20	Max. 60

– підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – екзамен;
- максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів; мінімальна – 24 бали;
- форма проведення екзамену – усно-письмова.

Студенти, які набрали сумарно менше 36 балів, обов'язково повинні виконати комплексну контрольну роботу на задовільну оцінку (повинні виконати не менше, ніж 60% завдань). Зазначені бали (36) є підставою для допуску до іспиту.

7.2. Організація оцінювання:

Дисципліна має чотири модулі, які включають у себе лекції та практичні заняття з постійним контролем рівня засвоєння знань матеріалу навчальної дисципліни на кожному практичному занятті, а також самостійну роботу студентів – виконання домашніх завдань, модульних контрольних перекладів, відеоперекладів.

Оцінювання успішності знань студентів здійснюється у двох формах: семестрове оцінювання (практичні заняття, самостійна робота), підсумкове оцінювання (екзамен).

Успішне виконання завдання (практичні заняття, самостійна робота, підсумкова контрольна робота) – отримання за роботу не менше 60% від максимальної оцінки.

Загальна сума балів – 100 балів:

- із них семестрове оцінювання – максимум 60 балів, підсумкове оцінювання (екзамен – максимум 40 балів, 4 семестр).

Після завершення кожного змістового модуля проводиться **самостійна робота – модульна контрольна робота**. Після завершення семестру проводиться **підсумкове оцінювання** у вигляді **екзамену**.

У період дії воєнного/надзвичайного стану студенти, котрі не мають можливості відвідувати заняття, можуть самостійно опрацювати навчальний матеріал, сформувані компетентності, здобути практичні результати навчання, передбачені темою заняття, та надати викладачеві письмові роботи протягом 14 календарних днів після відповідного заняття. Матеріали й завдання для самостійного формування компетентностей викладач оприлюднює в Google-класі.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекційних і практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
7 семестр				
Змістовий модуль 1				
Сутність процесу перекладу як міжмовної комунікації				
1	Тема 1. Перекладознавство як наука. Структура перекладацького процесу. Види перекладу (повний усний/письмовий/з листа; реферативний усний/письмовий/з листа, послідовний, синхронний)	1	6	10
2	Тема 2. Співвідношення форми і змісту в процесі перекладу. Смыслова і мовна структура тексту. Поняття адекватності перекладу. Одиниця перекладу	1	5	10
3	Тема 3. Поняття еквівалентності у перекладі. Контекст, його види та роль у перекладі. Контекстуальний відповідник. Види еквівалентів: формальний, смисловий, ситуаційний	1	5	10
Змістовий модуль 2				
Перекладацькі прийоми і трансформації. Лексико-семантичні питання перекладу				
4	Тема 4. Лексичні, граматичні та стилістичні трансформації. Види перекладацьких прийомів і трансформацій. Прагматика перекладацьких трансформацій: адаптація, експлікація, ампліфікація, модуляція, логічний розвиток, компенсація	1	10	10
5	Тема 5. Принципи і складові компоненти перекладацького скоропису; методи смислового аналізу та символи перекладацького скоропису	1	10	10
6	Тема 6. Поняття “хибних друзів перекладача”. Принципи комплектації активного тезауруса перекладача	1	10	10

	Змістовий модуль 3			
	Дискурсивно-прагматичні та стилістичні аспекти перекладу			
7	Тема 7. Дискурсивно-прагматичні та стилістичні аспекти перекладу публіцистичних текстів	1	10	10
8	Тема 8. Стилiстичнi проблеми перекладу офiцiйних документiв. Стилiстичнi аспекти перекладу художньої та наукової лiтератури. Особливостi перекладу поезiї	1	10	10
9	Тема 9. Специфика перекладу видео- та аудіоматеріалів. Особливості перекладу суспільно-політичних текстів	1	10	10
	Змістовий модуль 4			
	Основні підходи до синхронного перекладу; засади перекладу міжмовної та міжкультурної комунікації			
10	Тема 10. Основні підходи до синхронного перекладу; засади перекладу міжмовної та міжкультурної комунікації. Ідентифікація типів контекстів у синхронному перекладі. Особливості перекладу текстів у медіадискурсі	4	10	10
11	Тема 11. Основи професійної етики і морального коду перекладачів	1	10	10
12	Тема 12. Способи уникнення калькування з мови-джерела. Мінітренінг із невідповідного перекладу. Типові відхилення від мовних норм. Аналіз українського перекладу з погляду відповідності літературним нормам. Вивірення українського тексту під час синхронного перекладу	1	10	10
Загальний обсяг роботи за 7 семестр		14	106	120
УСЬОГО:		14	106	120

Загальний обсяг за 7 семестр – **240 год**, у тому числі:

Лекції – *14 год.*,

Практичні заняття – *106 год.*,

Самостійна робота – *120 год.*

9. Рекомендовані джерела

Основні:

- 1) Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) Theory and practice of translation. 2000. 448 с.
- 2) Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту. 2006. 157 с.
- 3) Науменко Л. П., Гордєєва А. Й. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську. 2011. 136 с.
- 4) Ethics of Interpreting and Translating A Guide to Obtaining NAATI Credentials. Canberra National Accreditation Authority for Translators and Interpreters Ltd, 2010. 10 p.
- 5) Gouadec, D. Translation as a Profession. 2007. 396 p.
- 6) Lederhendler L. Translating Fictions: The Messenger Was a Medium. A Journal of Translation and Cultural Studies. Vol. 1, 2 (2009). P. 35-46. URL: <http://ejournals.library.ualberta.ca/index.php/TC/article/viewArticle/6423>
- 7) McKay C. How to Succeed as a Freelance Translator. 2006. 144 p.
- 8) Munday J. Introducing Translation Studies. Theories and applications. London, New York: Routledge, 2001. 217 p.
- 9) Nation, Language, and the Ethics of Translation / edited by Sandra Bernmann and Michael Wood. Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2005. 414 p.

Додаткові:

- 1) Nord C. Function plus Loyalty: Ethics in Professional Translation, 2007. 189 p.
- 2) Robinson, Douglas. Becoming a Translator: An Introduction to the Theory and Practice of Translation: Second Edition. London-New York: Routledge, 2007. 302 p.
- 3) Samuelsson-Brown G. A Practical Guide for Translators: A publication of the ATA (American Translators Association): Fifth Edition. Bristol-Buffalo-Toronto: Multilingual Matters, 2010. 201 p.
- 4) The Return to Ethics. Special issue of The Translator / edited by Anthony Pym. St. Jerome Publishing, 2001. 187 p.
- 5) Translating and Interpreting Conflict / edited by Myriam Salama-Carr. Amsterdam New York, NY 2007. 282 p.
- 6) Venuti, Lawrence. The Translator's Invisibility: A History of Translation. London and New York: Routledge, 1995. 353 p.